

FORDSON

PÖLLUHARIMISE TEENISTUSES

E E S S Ô N A

Kas hobused või mehaniseeritud hobusejõud?
Praegusel ajal, kus lihaksejõud päev-päevalt
ikka enam masinajõu ees taganeb, tuleb see
küsimus ka põlluharijal otsustada. See väike
vihk näitab, et Fordson-traktor lugemata eri-
tööde jaoks kohane on ja kõige vähemate
võimalikkude kuludega nii vedajana kui
kohal tegevana jõudu annab.

Fordsoni mitmekülsus.

Ainus töö — praktiliselt vaadates mis Fordson Teile hobuste asemel mitte ei või teha, on linna- ehk jaamasõit, aga teiselt poolt võib teda arvukate sarnaste tööde jaoks tarvitada, mida hobused teha ei suuda.

Fordsoni võib tarvitada mitte ainult kiire, majandusliku ja mõjuva, igasuguste põlluharimisemasinate ja abinõude vedajana, vaid just nimelt ka majandusliku, koha peal töötava, jõumasina. Lugemata, talus ettetulevate jõutarvete, nagu rehepeksu, puu lõhkumise ja saagimise j. t. jaoks on Fordson ideaalne. Ta teeb kõik muud jõumasina ülearuseks.

Fordsoniga on põlluharija kindla käiguga, väsimata, haruldaselt odava ja alati töövalmis jõumasina tarvitada saanud, mis — ostuhinna ja tarvitusekulude poolest päris odav olles — ennast kergem äratasub, kui ükski teine samajõuline masin.

Haridusemaadel.

Kes Fordsoniga künnab, see künnab poole odavamate kuludega. Aga sest üksi ei ole küllalt — Fordsoniga küntakse parem, sugavamalt ja kiiremini. Kogemus on seda selgesti näitanud. Aga Fordson võimed pole mitte ainult sellega piiratud: ta on aasta läbi ühtemoodi tarvitusevõimeline. Kündmise, külvi, äestamise ja rullimise, heina- ja viljalõikuse aja jaoks ei ole teist nõnda majanduslikult ja mõjuvalt töötavat vedajat kui Fordson.

Nii põlluharimise kui tööstuse
Teenistus oleneb

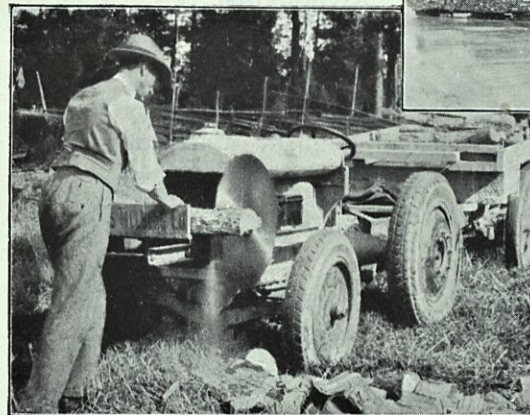
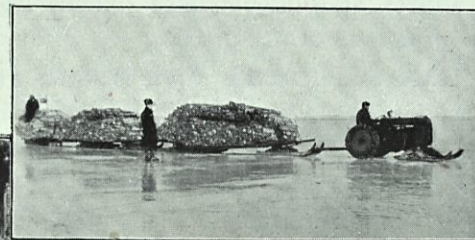
Loomatoidu-nurmel.

Loomatoidu- nurmed annavad kõige perema saagi kunstliku väetise tarvitamise juures, aga et maa kõik väetuseained ärakasutada võiks, peab teda ka kohaselt harima. Fosfaatidega saadakse head tagajärjed kätte, aga ainult siis, kui umbrohud juurteni väljakitkutakse. See sünnib kõige parem Fordsoniga tehtud äästuse abil.

Mis Fordson Teile teha võib.

Järgmises esitatakse rida üksikasjalisi kujutusi Fordsoni töö- võimest maaharimise abinõuna ja hulk teateid traktorist enesest ja mõni sõna paranduste ja osade vahetuse kiirest toimetamisest — kindlustusest, mille osaliseks iga Ford ostja saab.

Halgudevedu talvel

Puu saagimine —
süld tunnis

alal maksab Fordsoni kohta see:
toodangukuludest.

Vedajana

Nii ühe- kui kahe teraga
atru.

Igasuguseid äkkeid

Kultivaatorid

Rullisid

Sõnnikulaotajaid

Niidumasinaid

Rukkikülvimasinaid

Isesidujaid

Kartulikülvimasinaid

Kartulivõtmisemasinaid

Heina- ja viljakoormaid

Raskeid maanteevedusid
(tagavankrit vedades)

Palgiveos ja metsamaha-
võtmises j. n. e.

Okastraataeda pingutades

Kändude hoovamises

Kraavikünnis

Rohuväljade lõikamises ja
puiestikkude hoolitse-
mises

Spordiplatside, tasandami-
ses, lõikamises ja rulli-

Teehöövelduses mises

Teerullimises

Teeprügitamises

Turbavõtmises

Koha peal töötava jõumasinana

Rekepeksumasinat

Õle- ja heinapressi

Krooviveskit

Hekslimasinat

Pumpa

Kraanivinnajat

Kaljupuuri

Kaevupuuri

Kivilõhkujat

Kruusa laadides ja sortee-
ridas

Heina ja vilja kunstlikus
kuivatamises

Valgustuseabinõude taga-

varajõumasinana

Viljaaitasid täites

J. n. e.

Kuna suurem hulk neist põlluharijatest, kes veel Fordsoni omanikud pole, mitte ei tea, kuidas Fordson mulla peale mõjub, siis on tähtis võimalikke eksiarvamisi selle kohta selgitada.

Fordson ei litsu mitte maad. Kõige lihtsam ja uskuma panev tõendus sellekohta saadakse siis, kui traktor pehmel maal tööd tehes käe üle lastakse liikuda. Katse ei ole hädaohtlik — käsi jääb puudutamata.

Tõeasi on, et Fordsoniga töötades maa palju vähem litsutakse kui hobuseid tarvitades. Traktor porikaitsega ja õli ja küttega täidetuna kaalub umbes 1,350 kg., mis raskusest umbes 450 kg. kummagi tagumise ratta kohta tuleb — kuna aga künni jaoks harilikult kõige kohasemaks peetud tugeva kehaga hobused 800 kilost tuhande kiloni ja veel enamgi kaaluvad, milline raskus ettepoole juhitud liikumise tõttu — praktiliselt vaadates kahe kabja peale jaotub. Väikese kandepinnaga varustatud kabjad vajuvad pehmesse mulda ja litsuvad maa nii tihkeks, et nad küllalt püsiva toetuse saavad. Traktori rattad sellevasta käivad ringi — ja nõnda jaotab raskus enese palju ühetasasemalt ära. Peale selle teevad tagumise ratta küüned ja esimese ratta moka vaod kohedaks.

Nii ametlikud katsed kui ka Fordsoni omanikkude isiklised kogemused tõendavad, et Fordson maad palju vähem litsub kui hobused.

Fordson asendab hobuse hobusejõoududega

ja musklijõu masinajõuga.

Milliseip paremusi pakub Fordson

1 Fordson poolt põlluharijatele antud paremustest on kõige suurem see, et ta sama ajaüksuse kestes kaks korda suurema töö teeb kui hobused. Järgmises esitame tervel maal tehtud tõeliste kogemuste peal põhjenevad võrdlused, mis telget keelt kõnelevad.

Kündmine ~ ~ Fordson künnab 2-sahalise adraga 8 tunnilisel tööpäeval umbes 2 hektari keskmiselt kõva maad, kuna hobused sama aja sees ainult ligikaudu $\frac{1}{2}$ hektari künnavad.

Äestamine ~ ~ Fordsoniga haritakse 28 taldrikuga varustatud äkkega päevas umbes 10 hektari, hobusega ainult ligikaudu 5 hektari.

Rullimine ~ ~ Fordsoniga haritakse umbes 9 hektari päevas, sellevasta hobustega 4 hektari.

2 Peaaegu niisama tähtis asjaolu kui aja kokkuhoidmine on kulude vähendamine. Ratsionaalselt peetud põlluharimine peab iseenese äratsuma. Põlluharija võib vaevalt oma toodete hinna kerkimise peale mõjuda, aga ta enese võimuses on toodangukuluseid vähendada, Fordsoni tarvitades ja nõnda ärimehelikult talitades annab ka põlluharimine kasu.

Fordsoni tarvitades hoiate kokku

Allpool leiduv tabel näitab Fordsoniga ja hobustega tehtud põlluharimistöde kogukulude vahekorda. Maapõhi on töömaadel kahekordselt kõva olnud.

	Kulud hektari kohta
KÜNDMINE	Fordsoniga 1,400:— Hobustega 2,300:—
TALRIKUÄESTUS	Fordsoniga 355:— Hobustega 450:—
HEINAREHITSEMIHE . .	Fordsoniga 280:— Hobustega 340:—
ISESIDUJAVEDU	Fordsoniga 400:— Hobustega 550:—

3 Üks Fordsoni kõige suurematest paremustest on samuti ta kohasus lugemata tööde jaoks. Siin mõned ta tarvituseviisidest koha peal töötava jõumasina.

Krooviveski, hekslimasina, rehepeksumasina, õlepressi ja saekaatri paneb Fordson käima hästi ja kasulikult alati kui teda põllul tarvis ei ole.

Valtsketiga varustatud tagumiste ratastega on Fordson ideaalne maanteevedude jaoks ja harilikku vankrit võib hästi ja odavasti tagavankrina tarvitada.

Fordsoni töövõimalused on tõepoolest mitmekülgsed. Ta tasub enese nagu sõendatud rutemini ära kui muud traktorid.

Fordson on ikka valmis — tööd

saab nõnda kuival ajal ära teha.

Kôige parem kündmine

Künd Fordsoniga

Tõestasjad Fordsonist

Mootor pannakse käima bensiiniga, kuna aga töötamine sünnib petrooleumiga.

Fordsoni küttekulud ei kerki tunni kohta isegi mitte 100 margani.

Teeoludest olenedes veab Fordson vaevata tagavankrisse mahutatud 8—10 tonnilise koorma, talisel ajal kelgu peale pandud 15—20 tonni. Soodsate eeldustega on ühe Fordsoniga jään 40 tonnilist koormat penikoorma pikkusi vahemaid veetud.

Traktor on kerge. Ta kaalub ainult umbes 1,350 kg.

Ta ei litsu maad.

Fordson saab kõigil maadel toime, kus võib tarvitada hobuseid, aga temaga võib peale selle niisugust maad künda, mis hobustega kündmise jaoks liiga kõva on.

Ta ei teeni teid mitte üksi vedajana, vaid kõige vaheldavamate otstarbete jaoks, koha peal töötava jõumasina. Koha peal töötades ei ole Fordsoni jaoks valvajat tarvis kui ta aga kord kaima on pandud.

Tehtud katseteb on Fordson näitanud, et ta 30 öödpäeva ühtesoodu töös ja 24 öödpäeva 13 tunnilistes päevatöodes ilma kõige vähema järelvaatamiseta võib olla.

Fordson on samade inseneeride üleoleva tehnika toode kui need 14 miljonit sõidu- ja veoautot, mis üle terve maailma tarvitusel on.

MOOTOR. — Käib petrooleumiga ja arendab umbes 21,5 hobusejõudu tuhat tiiru minutis tehes. Silindrid, mis 4 tükki on, on ühtevalatud. Neis ühineb võimsus ja lihtsus majanduslikkusega. Lähimõõt 4", löögipikkus 5".

LAHTIKÄIVAD SILINDRIKAANED. — Silindrikaaned võib avada ja plahvatuskolud ja õhuklapid kergesti puhastada.

VÄNDAKURU. — Kergesti äravõetav nii et kergesti mootori sisemisse osade ligi pääseb ilma et tarvis oleks traktorit koost ära laotada.

MÄÄRIMINE. — Pritsimise süsteem — kõige lihtsam ja ühtlasi kõige mõjuvam võidlusesüsteem. Mingisuguseid õlipumba rikkeid ette tulla ei või: hooratas hoolitseb keskpaojõu abil õli ringikäimise eest.

SÜÜTAMINE. — Eriliselt kuid lihtsalt konstrueeritud magneediriist, mis kui osa mootori juure kuulub, lihtne ja usaldatav.

JAHUTUS. — Termosifooni süsteem: suured veekatted ja jahutajareservuaarid. Ilma üleliigse veepumbata. Tugev tuulutus suurendab jahutuse mõju.

GAASISTAJA. — Eraldi ehitatud gaasistaja soendab õligaasi, mis end õhuga segades silindrites plavatava segu sünnitab. Mootor pannakse bensiiniga käima, kuid käib siis petrooleumiga. Õlireservuaar mahutab 60 liitrit ja ta on mootori ülemisele poolele paigutatud.

ÕHUPUHASTAJA. — Gaasisegu jaoks tarvilik õhk käib esiteks läbi vee, kus kõik tolmu- ja liivakibemekesed ära kaovad ja õhk läheb niiskeks — asjaolu, mis süütamise tugevust vähendab. Nõnda kahaneb silindriseinte kulumine võimalikult väikeseks.

VAHELDUSELAEGAS. — Kolm kiirust ette, üks tahapoole. Hammasrattad Fordi erilise meetodiga karastatud terasest; kõik teljed käivad kuulilaagrites ringi. Vahelduselaegas on üleni kinnine ja hammasrattad käivad õlis ringi. Terasest ajurattas annab käimisejõu tagumistele ratastele fosforipronksist valatud

kruuvispiraalratta abil edesi. Kruuvispiraali rõhulaager on märksa suure ülipingutuse jaoks ehitatud.

KÜTKE. — Olis töötav lehtkütke.

DIFFERENTSIAALRATTASTIK. — Hammasratas on Fordi erilise meetodiga karastatud terasest, käib kuulilaagrites ringi. Differential rattastik teeb selle võimalikuks, et teine ratas teisest rutemini ringi käib, kui tahetakse traktorit pöörata lasta.

TELJED. — Esimene telg on Fordi erilisest terasest valmistatud. Esimese telje keskosa toetub peaaegu terve traktori esimese osa raskust, nii et traktor kolmest kohast toetatud on. Sellest tuleb et ka kõige konerikumatel maadel liikudes mingisugust murdumise hädadohtu olemas pole. Fordi erilisest terasest valmistatud, tagumiste telgede poolte sisemised otsad käivad kuulis, ja välimised otsad rullilaagrites ringi.

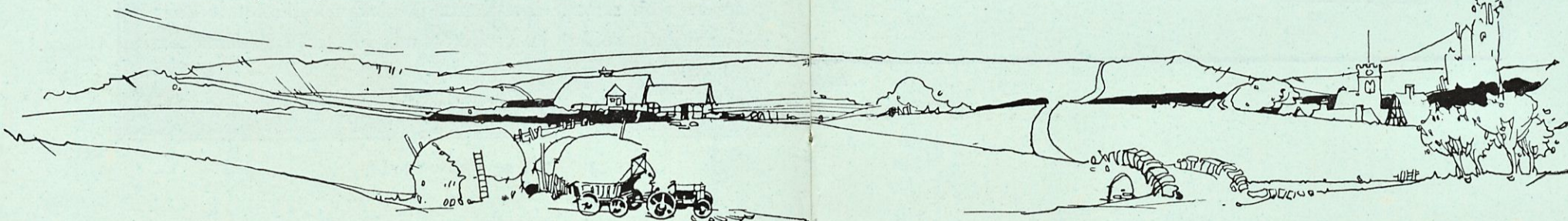
RATTAD. — Rattaste teraskodarad on rummu külge valatud ja rattasõõri külge needitud. Tagumiste rattaste übermõõt on 42" ja lähimõõt 12" ja nad on eriliste küüdraudadega varustatud. Tagumised rattad võib, tui tarvis, ära võtta, kiilutaolist tulpa lahtitehes. Telgedevahe on 63" ja ratastevahe 38". Esimeste rattaste übermõõt on 27" ja lähimõõt 5 1/4".

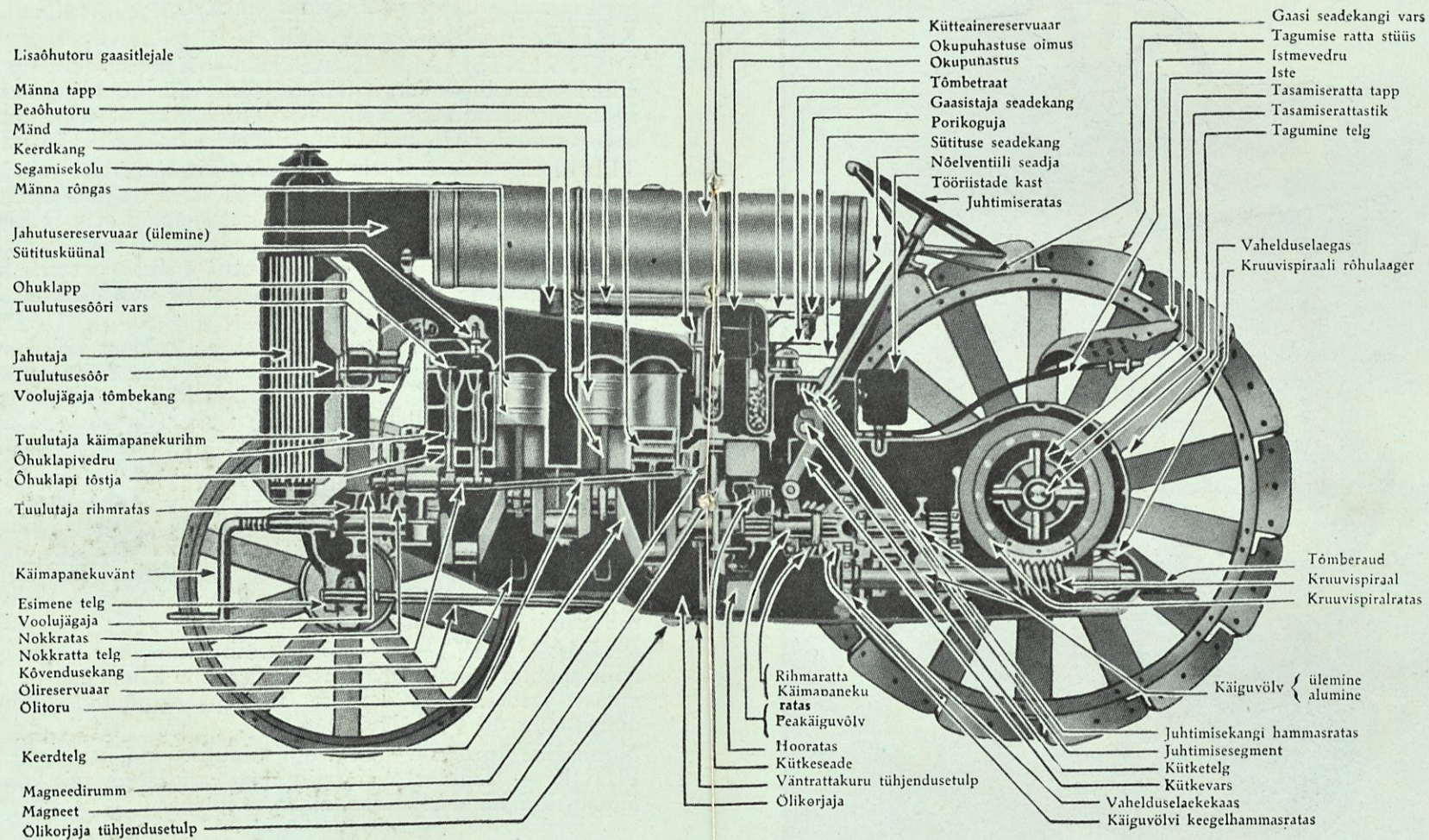
KONTROLLEERIMISEAPARAADID. — Juhtimisest vahendab hammasratas traktorile edasi. Juhtija iste on tagumise telje ülemise osa kohale paigutatud. Juhtimiseratta all on gaasi seade kang, millega käigukiirus reguleeritakse. Vahelduse kang on vasakul, kütketallaslaud pahemal pool istmest. Kõik kontrollseadad on juhtija käe ligidal.

RIHMARATAS. — Traktorile võib rihmratta külge panna, mille mootor kütke vahandusega otsekohi käima paneb. Rihmrattast saadakse 18 hobuse käimapanekujõudu. Rihmratta übermõõt on 9 1/2", lähimõõt 6 1/2".

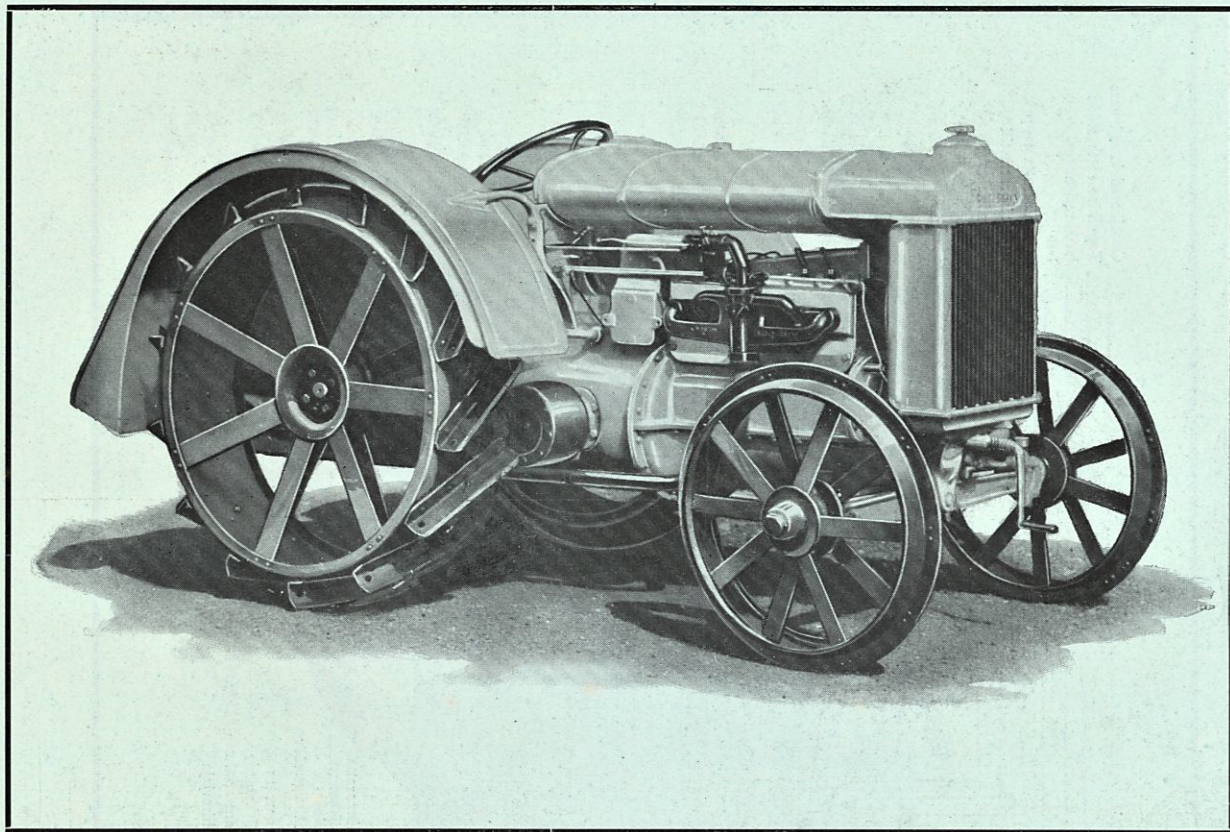
Normaalne kiirus on 1000 ringi minutis.

PIDUR. — Traktor on jõupiduriga varustatud, mis kohe töötab, kui kütketallaslaud maha rõhutakse.

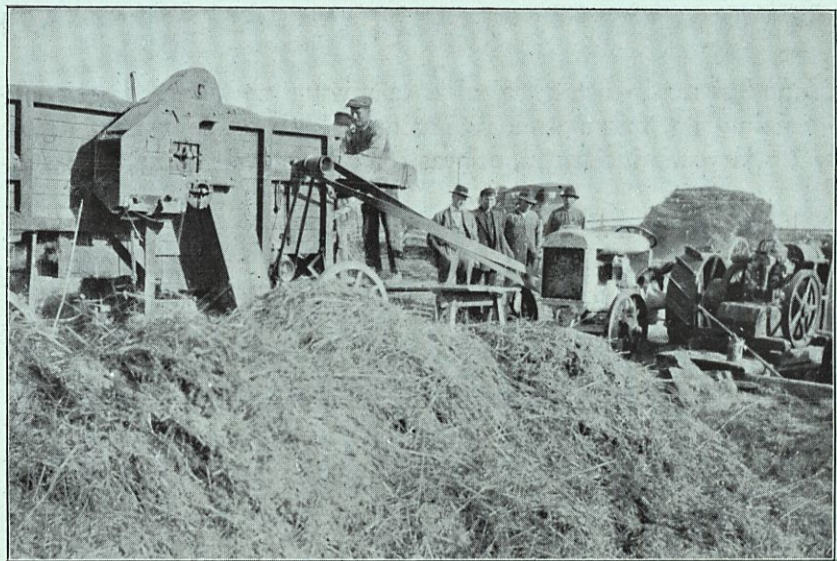

Fordson

Fordson-traktor

Viljapeksmine

Lõikamine

Ford-töökodasid on kõigis paikades

Enne kui masin ostetakse, olgu ta missugune tahes, on mõistlik järelekuulata, missuguseid võimalusi leidub osade vahetusi ette võtta ja parandusi ruttu, odavasti ja usaldatavalt toimetada lasta.

Ford-toodete usaldatavus on tuntud ja lugupeetud tõesti terve maailmas, ja see tunnistus põhjeneb suurels osalt selle odavuse peal, millega iga Fordi ja Fordsoni omanik tarvilikud parandused teha võib lasta.

Eestis on üle 100 volitatud Ford-müüja ehk töökoda — asjaolu, mis kindlustab, et polegi pikka vahemaad kõige lähema parandustöökoja juure.

Teie Fordi ja Teie traktori korrasoleku eest hoolitsevad Ford-ametmehed, ja Ford töökojad on aegakokkuhoidvate uue aja masinatega varustatud.

Kõiki tagavaraosasid on ikka ladus, nii et traktor iialgi paranduste pärast ei tarvitse kauaks seisma jääda. Teid ei ähvarda iialgi Teie traktori pärast tülikas ja kallis tööseisak, missuguseid ses juhtumises ei oleks võimalik äraheidada kui tagavaraosasid Teie nodukohas olik kusnide naabres saadaval poles, vaid neid kaugel olevast vabrikust ehk ladukohast peaks tellima.

Mitte ükski teine traktorimärk ei kindlusta oma omaniku kudele nii kiireid ja odavaid parandusi kui Fordson.

Mida põllupidajad Fordsonist ütlevad

(Tõlked)

Usaldatav . . .

Fordson traktor on minu maakohal kevadest 1906 tarvitused olnud ja teda on sel ajal äestamiseks ja kündmiseks tarvitatud. Terve aja on ta laitmata töötanud ja ma olen temaga kõikipidi rahul olnud. Traktori erilise paremusena hobustega võrreldes tahaksin nimetada, et temaga kevadel põldu kergesti külliseisukorda võib seada, ja et temaga tehtud töö märksa parem on kui hobustega tehtud töö. Hobuseid olen 4 võrra vähendanud. Traktorit tarvitati keskmiselt 10 tundi päevas, aga kõige kiiremal ajal peaaegu terve ööpäeva läbi.

Ylöjärvellä, 9 jaanuaril 1927

Viljo Mäkkylä.
Doktor, mõisaomanik.

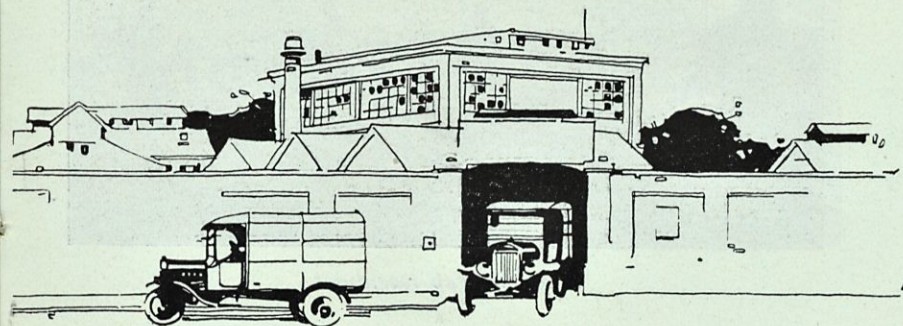
Fordson on kindla käiguga.

Minu ostetud Fordson traktor, mis minu maakohal 3 aastat on töötanud, on terve aja erilisel hästi käinud, ühtegi korda korrasusesse sattumata, küsimuses oleva masinaga on küntud, teda on põllupeenendamiseks tarvitatud ja ta on 28 taldrikuga äkkt suurepäraselt vedanud ja viljajeksu ajal on temaga 3-jalalist masinat käima aetud.

Küttekulutus on äestades umbes 3–4 liitrit tunnis olnud, selle järel, kuidas maa mägene ehk kallakas on olnud, ja kündes pisut enam.

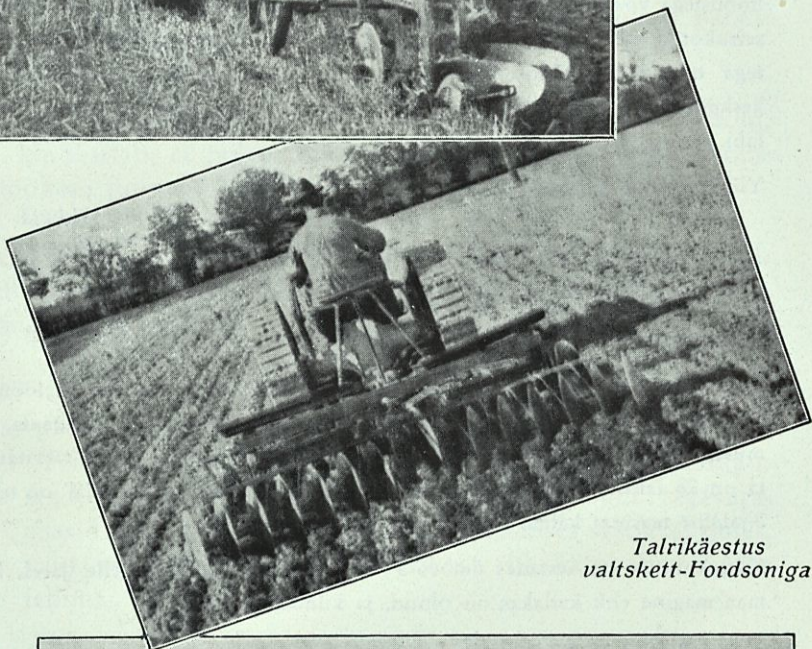
Messukyläs, 5 jaanuaril 1927.

K. Syväne.
Põllumees.

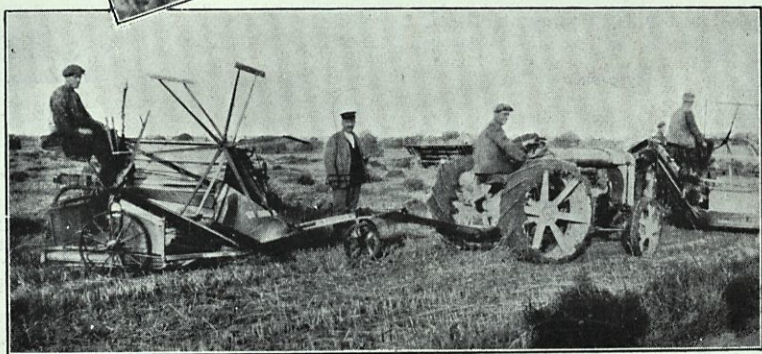

Kündmine

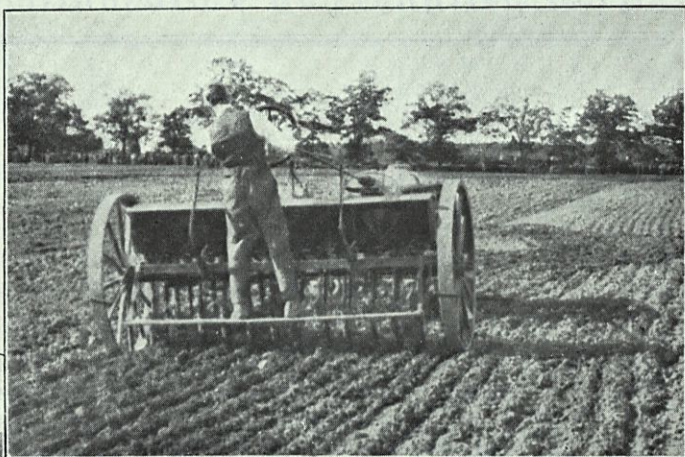

*Talrikäestus
valtskett-Fordsoniga*

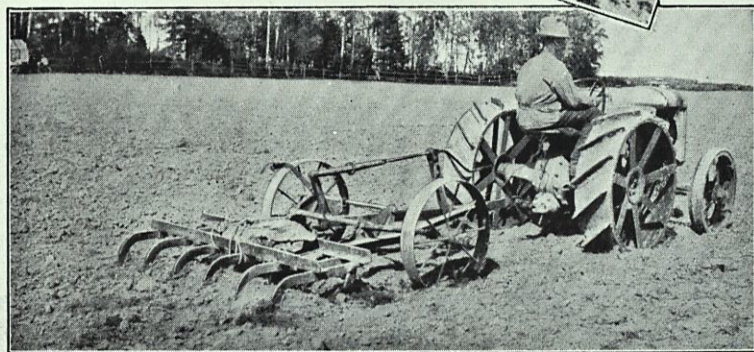

Fordson veab isesidujat

*Fordsoniga
veetav
külvimasin*

Tasandamine

Kultiveerimine

Mida põlluharijad Fordsonist ütlevad

(Tõlked)

Hoiab aega kokku. . .

Traktor on mineva kevadest saadik käimas olnud ja teda on kündmiseks ja äestamiseks tarvitud. Äestades om temaga Pietarsaare Masinavabriku pooet valmistatud 4 jala laiust taldrikäket tarvitatud ja ta on eriti hääd tööd teinud samuti on künd hää olnud. Traktori masinavärk on eriti hästi töötanud.

Kõige suurem paremus traktori tarvitusest on minu meelest selle läbi sündinud, et tööd saavad ruttu tehtud, mis ennegi kevadeäestuses suure väärtusega asjaolu on. Võin sellepärast nimetatud traktorit põlluharimise töödeks kõige parem soovitada.

Ylöjärvel, 28 detsembril 1926.

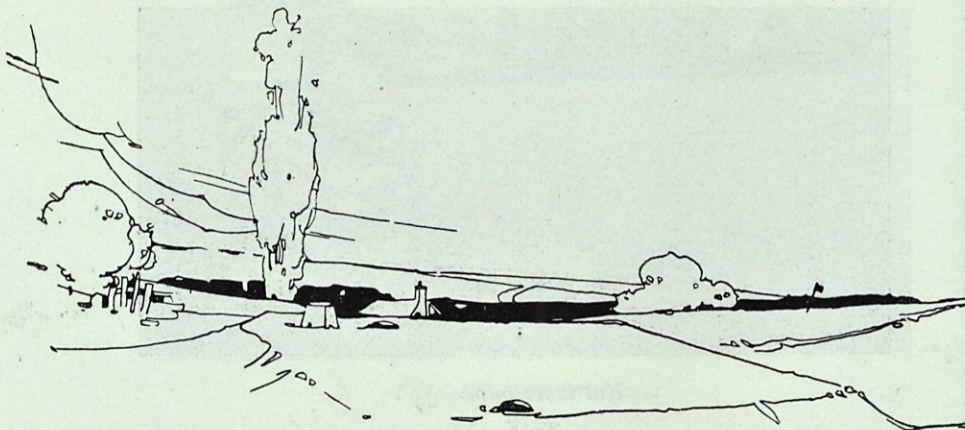
K. Teivaala.
Mõisaomanik, Ylöjärvi.

Hoiab töölisi ja veoloomi.

Tunnistan seega, et kevadel 1923 minu poolt ostetud Fordson-traktor on kõigis töödes ja iseäranis adra, äkke ja isesiduja vedajana kõiki minu lootusi täitnud, töölisi ja veoloomi hoides ja seda võimalikuks tehes, et tööd ikka tähtpäevadeks valmis on olnud.

Klahammari mõisas, Stallarholmenis 23 augustil 1925.

Ernst Johanson
Agronoom.

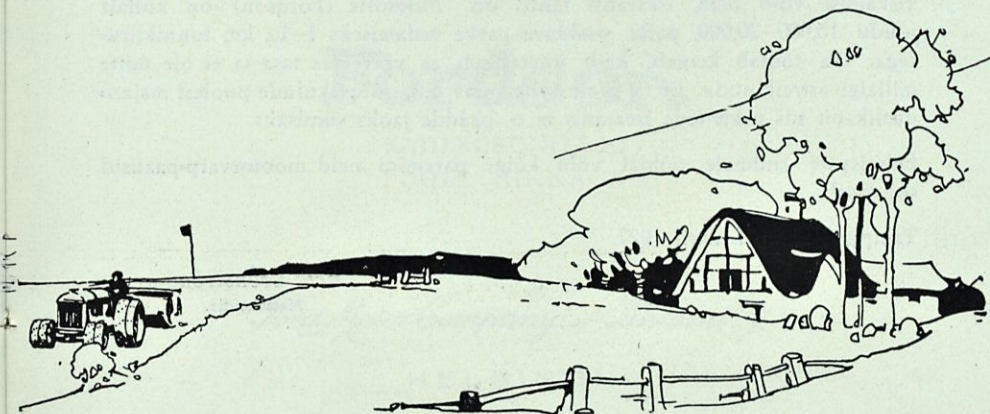
Mida põlluharijad Fordsonist ütlevad

(Tõlge)

Vastuseks Teie järtelekuulamise pääle nende kogemuste üle, mis meie, Fordson traktorit tarvitades, oleme teinud, võime järgmist teatada:

Fordson traktor ei ole mitte üksi tema peale pandud lootusi täitnud, vaid on nad mitmekordselt ületanud. Ta on 1924 aasta maikuu 17 päevast saadik umbes 500 töötundi tarvitused olnud, ja selle aja sees atru, äkkeid, rullisid, suuri heinakoormaid, vilja, põhku vedanud, veetavat viljapeksumasinat ümber ajanud ja kui koha pääl töötav jõumasin rehepeksu, jahvatamise, saagimise, hõõveldamise ja turbapeenendamise tarvis jõudu annud. Mootor on tarvilikust jõumäärast olenedes, $2\frac{1}{2}$ –6 liitr. petrooleumi tunnis ja $\frac{1}{3}$ liitr. jookvat mootoröli 10 tunnisel tööpäeval ärakulutanud. Ta on niisama hästi päikesepaistelistel kui karedatel, külmadel talvapäevadel töötanud ja ikka kergelt liikuma hakkanud. Traktor on iseäranis sünnis vähematelegi, lahtiselt kraavitud põllumaadele, sest et ta kitsas ja lühike on ja niimoodi võimalikult väikesel maa alal pöörda võib. Ta tundub iseäranis praktiliselt kavatsatud olevat ja selle võrra odav ja ikke kergesti parandatav.

Austades
Dr. Sandelli pärijad
pp. Ernst Sandell

Otsused

(Tõlked)

Palve peale tunnistame seega, et Pori Masinavabriku Osäühisuse poolt meile valmistatud motorvarppaati (Fordson mootor) on meid 1926 a. parvetuse hooajal *täieliselt* rahuldanud. Paati võib korgesti korras pidada, 4 meest sõidutada ja ta varbib raskusega isegi 20,000 palki sisaldavaid parvi. Tarvitusekulud on palju vähemad ja töötagajärg ometi märksa suurem kui auruga käivatel varppaatidel, mille lisaks ostuhindki täis kolmandik viimaste ostuhinnast ei ole. Võrreldes väike suurus ja raskus teeb ta edasitoimetamise maad kaudugi ühelt parvetusekohalt teisele võimalikuks. Kogemus kinnitab et see mootorvarppaat mitme asja poolest kõik eelmised saavutused ületab, olgu küsimuses auru varppadid ehk enne meie tarvitatud teist liike mootoriga käivad sõiduriistad.

Tampere, W. R. & C:o A. B:i puumuresemise osakonnas, 16 septembril 1926.

W. ROSENLEW & C:o
Osäühisus
pp. Ragnar Reinius.

Pori Masinavabriku Osäühisuse palve päale võib allakirjutaja, kes 1925 ja 1926 aastal, viie nimetud masinavabriku toimetatud mootorvarppaadi tarvitusel oleku ajal, parvetamist on juhatanud järgmise otsuse anda.

Olen neid paatisid nü kitsastel kui suurtel parvetuse sõiduteedel ja õige vaheldavate ilmaolukordades tarvitanud ja need töötavad minu meelest suurepäraselt. Paadid on tugevad, kõik kindel ja ühetasane ka kanges lainetuses. Juhtimine, vedu ja ankrute varpimine käib hõlpsasti ja väledasti, mis asjaolu kitsastes salmedes ja kivistel kõveratel parvetusesõiduteedel, kus ainult lühikesi viskamisi võib teha, iseäranis tähtis on. Mootoris (Fordson) on küllalt jõudu 15,000–20,000 palki sisaldava parve vedamiseks 1–1,5 km tunni kiirusega. Ta töötab kergelt, käib ühetasaselt ja võrreldes tasa ja ei ole mitte millalgi »streikinud». Et ta peale selle odav ja tarvitusekulude poolest majanduslik on siis pean teda iseäranis m. o. paatide jaoks sündsaks.

Eelseisvate andmete põhjal võin kõige paremini neid mootorvarppaatisid soovitada.

Tampere, 21 veebruaril 1927.

Eric Cronström
Metsahoidja.

Fordson mootoritest

(Tõlge)

Palve peale võime seega tunnistada, et mineval kevadel Pori Masinavabriku Osäühisuselt meie poolt ostetud Fordson-mootorvarppaat on meid *täieliselt* rahuldanud. Oleme võinud märksa parvetuseaega lühendada ja kulusid vähendada, sest et ta isegi 34,000 palki sisaldavaid parvi on suutnud vedada.

Porvo & Forsby, 17 septembril 1926.

FORSBY PARVETUSEÜHISÜS

Veikko Holm
Metsahoidja.

Käige kõige lähema volitatud Ford-müüja juures. Ta annab Teile heameelega kõik Teie poolt soovitud lisateated Fordson-traktorist ja korraldab palve peale Teile heameelega proovikünni ilma vähemagi kohustusega Teie poolt.

Fordson

KAHEKORDNE TÖÖ
POOLE HINNAGA

Ford Motor Company of Finland Oy

HELSINGI

A. B. NORDBLAD & PETERSSON O. Y.
HELSINGI, SOOMI
1927

